

Laudatio pentru Emil Moise (în loc de Editorial¹)

Este îndeobște cunoscut faptul că și premiații onorează premiile, nu doar invers. „Aleșii” dau distincțiilor semnificație și, deseori, identitate. Rar se poate găsi un exemplu în care aceste idei să fie mai bine confirmate decât prin acordarea Premiului *Noii Revistei de Drepturile Omului*, pe anul 2015, lui Emil Moise. Evenimentul marchează debutul acestei forme de recunoaștere asumată de *NRDO*.

Însăși ideea acordării premiului este legată de numele laureatului de azi. În anul 2014, Emil Moise obținuse un succes remarcabil pentru drepturile copiilor din România, în particular, și pentru sănătatea democratică, pe lungă durată, a societății românești, dintr-o perspectivă mai generală. El convinsese Curtea Constituțională a României de necesitatea răsturnării procedurii conform căreia părinții elevilor minori, ori elevii majori, erau obligați să depună cereri pentru a fi scutiți de frecventarea orei de Religie. În hotărârea sa din 12 noiembrie 2014, CCR s-a pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate ridicată de Emil Moise față de prevederea în materie a Legii educației naționale. Curtea a dat dreptate profesorului din Buzău și a stabilit ca sarcina de depunere a cererii să cadă în responsabilitatea elevilor/părinților care doresc să urmeze disciplina Religie. Însă drumul până aici a însemnat ani de eforturi, de ingeniozități necesare pentru ca Emil Moise să ajungă a doua oară în fața CCR cu această speță, de o argumentare și o pledoarie impresionante.

Acel succes a generat și sugestia, și dezideratul acordării unui premiu al *NRDO* care să onoreze realizări evident remarcabile pentru evoluția drepturilor omului în România, precum cea despre care vorbim. Reușita lui Emil Moise în fața Curții Constituționale a ajuns rapid în mass media datorită războiului public pe care l-a declanșat. Câteva săptămâni, acesta a devenit principalul subiect al dezbaterilor publice. Profesorul din Buzău a fost invitat să vorbească despre miza a ceea ce făcuse, a fost citat, a fost onorat de mai multe organizații. A rămas doar la cunoștința unui număr restrâns de observatori efortul său imens pentru transpunerea în practică a acelei decizii a CCR, acțiunile sale desfășurate în acest scop pe tot parcursul anului 2015, care continuă, de altfel, și astăzi. Emil Moise a avut de înfruntat o coalitie de interese redutabilă: a Bisericii Ortodoxe Române și a forțelor politice cu care BOR se află în simbioză. Pledoariile sale în fața instituțiilor, pregătirea unor procese împotriva persoanelor care desfid hotărârea CCR, scrisorile trimise la inspectorate, la profesori, la militanții aceleiași cauze, sutele de emailuri și telefoane prin care a dat părinților sfaturi au cerut o imensă tenacitate.

Acest tip de revărsare de energie, care implică simultan abnegație, știință și dăruire, atât de pregnant vizibile în demersul lui Emil Moise, merit să dea o față ceva mai umană orelor de Religie din școlile publice reprezintă chiar viața de zi cu zi a profesorului. Cu un deceniu în urmă, în anii 2005-2006, Moise lansase o altă campanie, privind practica intolerantă și discriminatorie a afișării discreționare a simbolurilor religioase pe pereții instituțiilor de învățământ

¹ Începând cu anul 2016, trimestrialul *Noua Revistă de Drepturile Omului* va acorda un Premiu personalităților care s-au distins prin abnegația lor în promovarea și întărirea drepturilor omului. *Laudatio* care însoțește Premiul va fi publicat în fiecare an în primul număr al *NRDO*, în loc de editorial.

public. Demersul său care, ar fi de amintit, a înfruntat „colegi” militanți predispuși la precauție, generase și atunci involburarea opiniei publice. Emil Moise a determinat Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării să adopte o interpretare istorică în această materie. Prin intervențiile sale, el a contribuit la aducerea în conștiința publică a unei situații altfel aproape nepercepute, deși răspândite și atât de vizibile, la propriu.

Cu doar un an înainte, în 2004, Emil Moise convinsese Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării că prevederile care interziceau transferul cadrelor didactice din mediul rural în cel urban sunt discriminatorii. A câștigat propriul proces în această cauză, iar urmarea a fost că zeci de mii de educatori și profesori de la sate s-au putut bucura de dreptul de a concura echitabil și a se transfera. „Bătăliile” lui Emil Moise au avut mai mereu o amplă miză publică. Acest instinct, al binelui comun, l-a determinat să participe la mișcările de stradă din timpul revoluției și ulterior, să se implice activ în monitorizarea corectitudinii alegerilor. A fost și este activ în combaterea discriminării minorităților religioase – între altele, și cu succes, în cazul adventiștilor. A obținut eliminarea tratamentului preferențial, în favoarea avocaților, la instanțele de judecată.

Revin la acțiunile sale destinate binelui copiilor. A strâns și donat cărți și reviste la biblioteci școlare, județene și ale caselor corpurilor didactice. A organizat pentru elevi concerte de muzică clasică. A lansat un program de promovare a tenisului de câmp. A pornit în căutarea unui copil vulnerabil, dintr-un sat departe de lume, când a descoperit că acesta are nevoie de intervenția sa directă. Toate, fără vreun beneficiu material și înfruntând, repetat, ostilitatea celor care nu înțeleg, sau nu vor să vadă, ori au interesul ca lucrurile să se întâmple așa cum pe nedrept se întâmplă.

Am spune, la capătul acestei enumerări, modeste în raport cu remarcabilele lui realizări, ceea ce a mai fost enunțat: Emil Moise este o personalitate specifică vremurilor moderne, dintre cele care au marcat drumul spre o democrație mai inclusivă. Cel mai mult, am sublinia, ne emoționează cum nimic altceva nu o poate face, preocuparea lui Emil Moise față de copii, un devotament care capătă dimensiunea uitării de sine. Într-o societate în care copiii sunt tratați, la nivel de masă, ca niște ființe menite să servească obiectivele maturilor, atitudinea sa este o adevărată lumină.

Cele amintite mai sus arată de ce *Noua Revistă de Drepturile Omului* se consideră onorată de a inaugura în anul 2016 Premiul său, acordându-l lui Emil Moise.

NRDO